

สืบสานพระราชปณิธาน ผ่านพระราชนิพนธ์ ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

อาทิตย์ ชีรวณิชกุล

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปณิธาน

ความตั้งใจอันแน่วแน่

ความปรารถนาอันแรงกล้า

พระบรมราชปณิธาน

“เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม

เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”

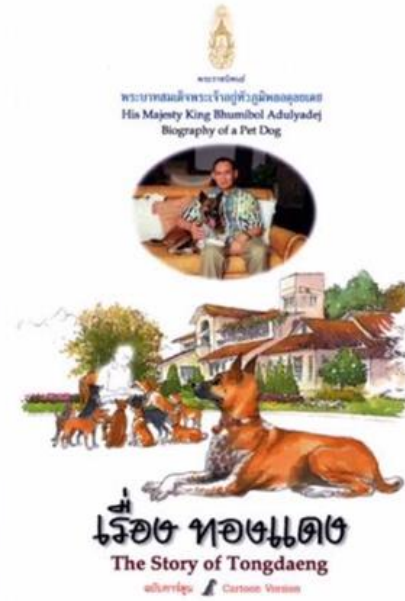
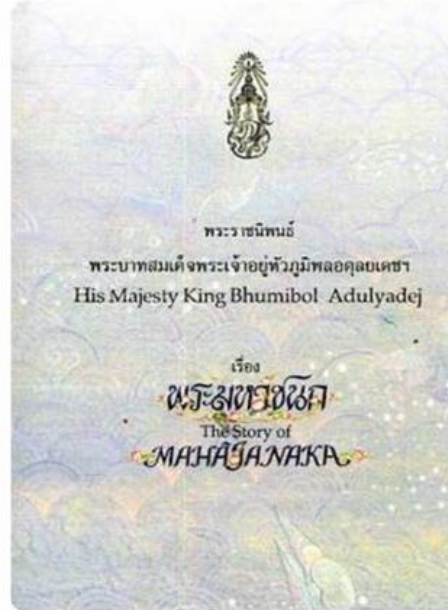
“พระราชนิพนธ์”

- พระราชนุกิจในรัชชกาลที่ ๘ (๒๔๘๙)
- เมื่อข้าพเจ้าจากสยามมาสู่สวีทเซอร์แลนด์ (๒๔๙๐)
- นายอินทร์ผู้ปิดทองหลังพระ (๒๕๓๖)
- ตีโต (๒๕๓๗)
- พระมหาชนก (๒๕๓๙)
- เรื่อง ทองแดง (๒๕๔๕)

“พระราชนิพนธ์”

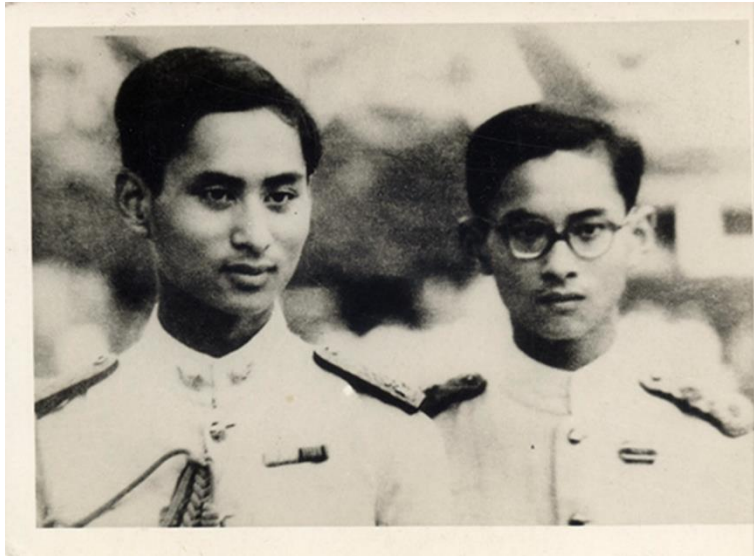
- พระราชดำรัส พระบรมราชาโชวาท
- ส.ค.ส. พระราชทาน

มีลักษณะเป็น “คำสอน”

นายอินทร์ สละสุขแล้ว
ติโต รวมชาติปอง
พระมหาชนก เพียรครอง
ทองแดง จงรักท้าว

ปิดทอง พระเอย
สวัสดีตัว
โพธิ์เที่ยง ธรรมญา
มนุษย์รู้ลือระบิลฯ

ประมินทร์โรวาทแก้ว

คำสอน

ราชานุกิจภูธร

อัฐมไต้

สยามสู่สวิสจอร์

รำรัก ราษฎร์พ่อ

“ชนบ่ละท่านไซร์

ท่านทั้งไทยไฉนฯ”

พระราชนิพนธ์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ
His Majesty King Bhumibol Adulyadej

เรื่อง

พระมหากษัตริย์

The Story of

MAHAJANAKA

พระมหากษัตริย์ในทศชาติชาดก

วริยบารมี (ความเพียร) – เนกขัมมบารมี (การบวช)

การดัดแปลงเนื้อเรื่องของชาดกในตอนท้าย

การฟื้นฟูต้นมะม่วง ๙ วิธี

๑. เพาะเมล็ด

๒. ถนอมราก

๓. ปักชำกิ่ง

๔. เสียบยอด

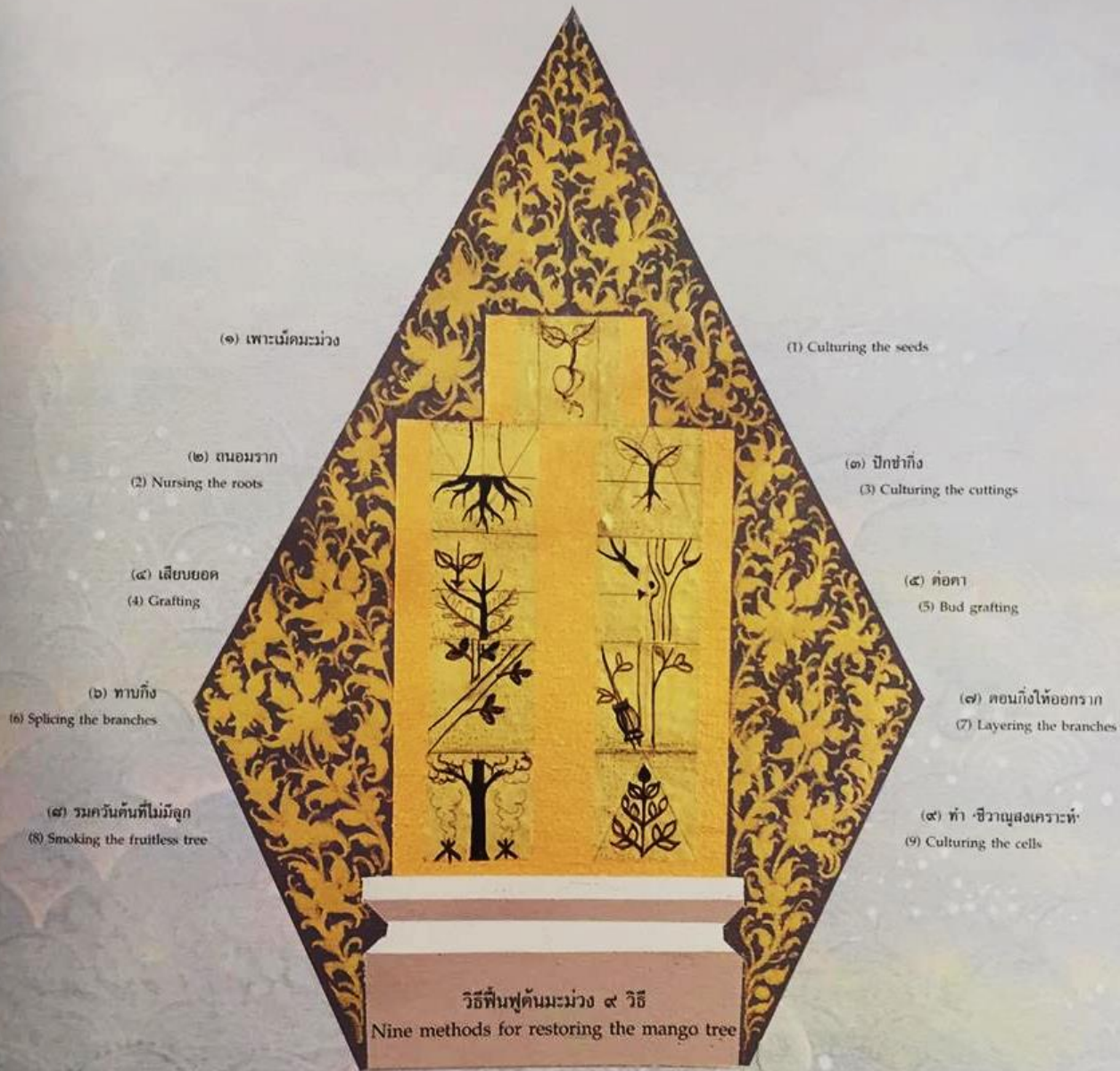
๕. ต่อดา

๖. ทาบกิ่ง

๗. ตอนกิ่งให้ออกราก

๘. รมควันต้นที่ไม่มีลูก

๙. ทำชีวภูมฺสงเคราะห์

โพธิyalััย – ปุุทะเลย์ – ปุุทะเล

"พระมหาชนก" ตั้งชื่อเมือง ไว้เมืองหนึ่ง
ตั้งแต่ อุปราช ถึงคนเลี้ยงม้า

ไม่มีใครเลย สักคนหนึ่ง
ผลประโยชน์ เห็นแก่ตัว กันมากมาย

"พระมหาชนก" วางใจเป็น อุเบกขา
ต้นมะม่วง ทำลายลง ไม่เป็นไร

สื่อถึง เมืองโง่เง่า เมาบีนบ้า
ต่างข้องใน "อวิชชา" ว่าวุ่นวาย

ซาบซึ่ง ปณิธาน พระภุชสา
ตื่นข่าวลือ กระจุกกระจาย อื้ออึงไป

ตรัสว่า เราไม่บวช ไม่ไปไหน
จะทรงฟัน ฟุใหม่ ด้วยสองมือ

ทรงศรัทธา ตั้ง "มหาวิชชาลัย"
หมายสติ สัมปชัญญะ ใช้หยุดยื้อ

"มหาวิชชาลัย" นี้ อยู่ที่ไหน
สิ่งใด ทรงสอนไว้ อย่าเพียงชม

"พระมหาชนก" ทรงฝากเมือง "มิตีลา"
ใครหมายหนูน มุลลิกา ฝ่าละออง

แปลว่า แหล่งความรู้ยิ่งใหญ่ ให้ยึดถือ
บรรเทา ความบ่อน้ำร้อน บาบสังคม

อยู่ใน "ใจ" คนไทย สัจธรรม
น้อมอบรม ดวงจิต เร่งตริตรอง

อันทรงรัก นักหนา ให้ไทยมอง
"ขอเป็นข้า รongบาท ทุกชาติไป"

ชาติหน้า เกิดไหน มีใครรู้
ใครร้องว่า ขอเป็นข้า พระทรงชัย

ว่ายไป ว่ายไป ว่ายไป
ทรงว่ายไป ถึงฝั่งฟ้า งามประเทือง

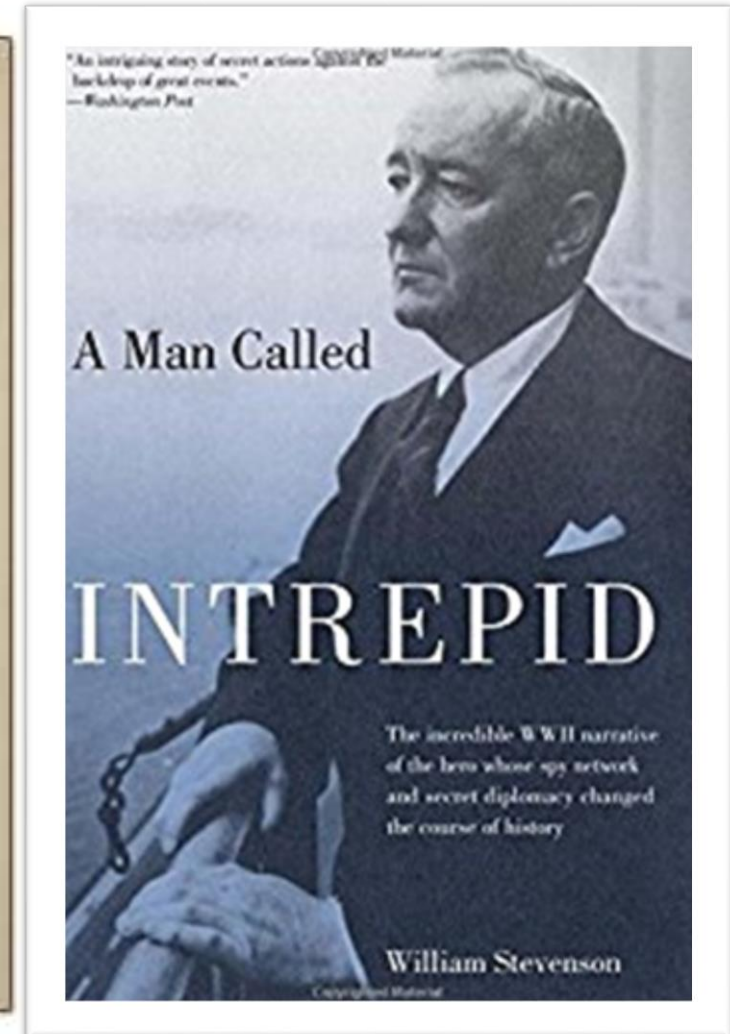
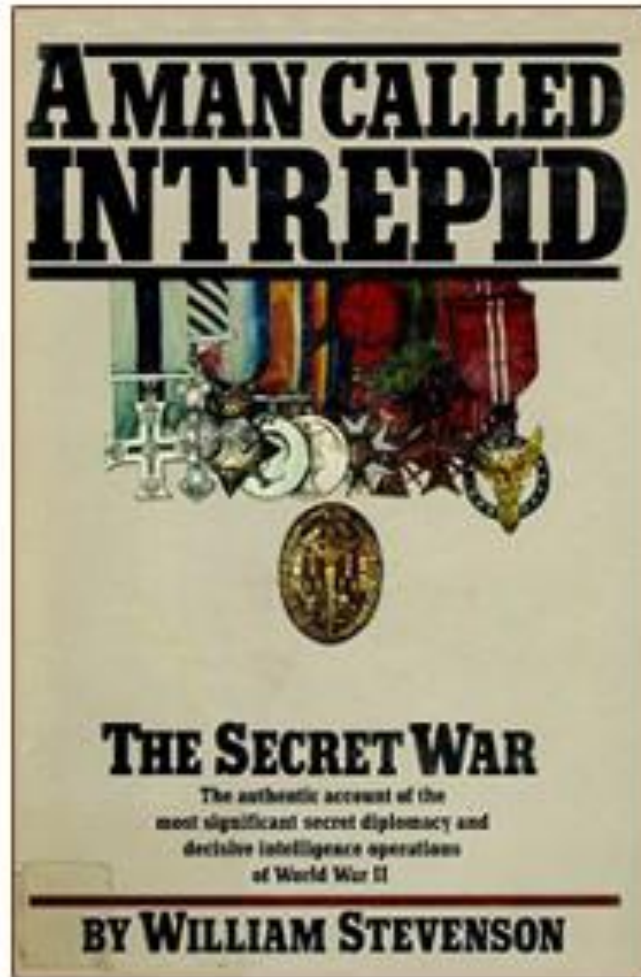
มาตามรอย พระบาท จริงจริงเถิด
"พระมหาชนก" ผู้สถิต ลิบวิมาน

ชาตินี้แหละ คิดตรองดู ตั้งจิตใหม่
ก็ตั้งใจ ทำความดี เพื่อบ้านเมือง

ความเพียร อ้นยิ่งใหญ่ โลกสื่อเลื่อง
สู่ทิพย์ ร่องเรื่อง พระโพธิญาณ

จึงจะเกิด สามัคคีธรรม นำสุขศานต์
ทรงสราญ "มิถิลาไม่สิ้นคนดี"

นายอินทร์ผู้ปิดทองหลังพระ

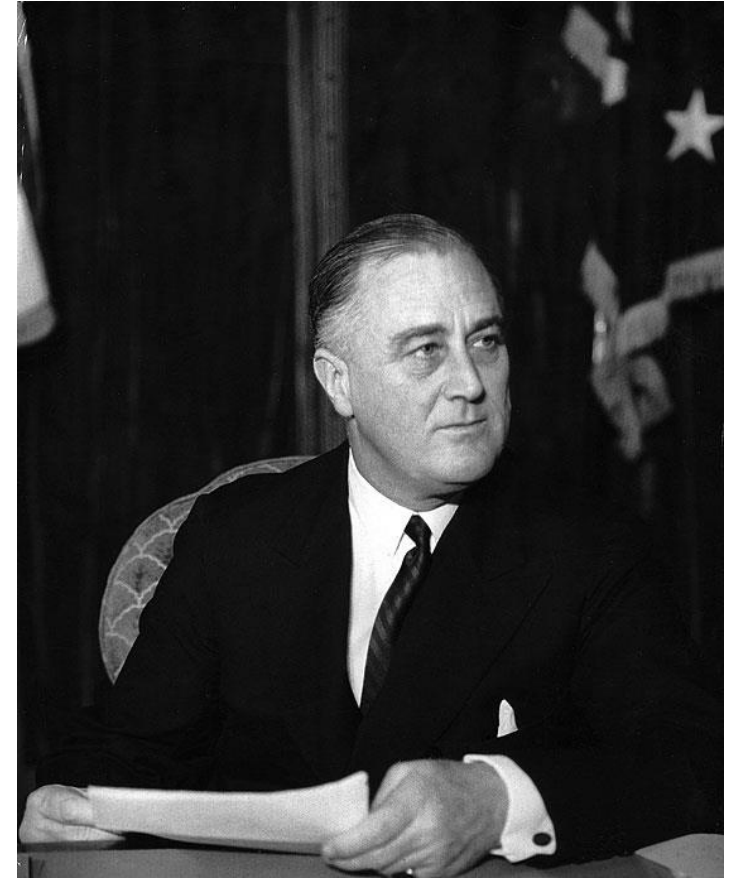

Franklin D. Roosevelt

Sir Winston Churchill

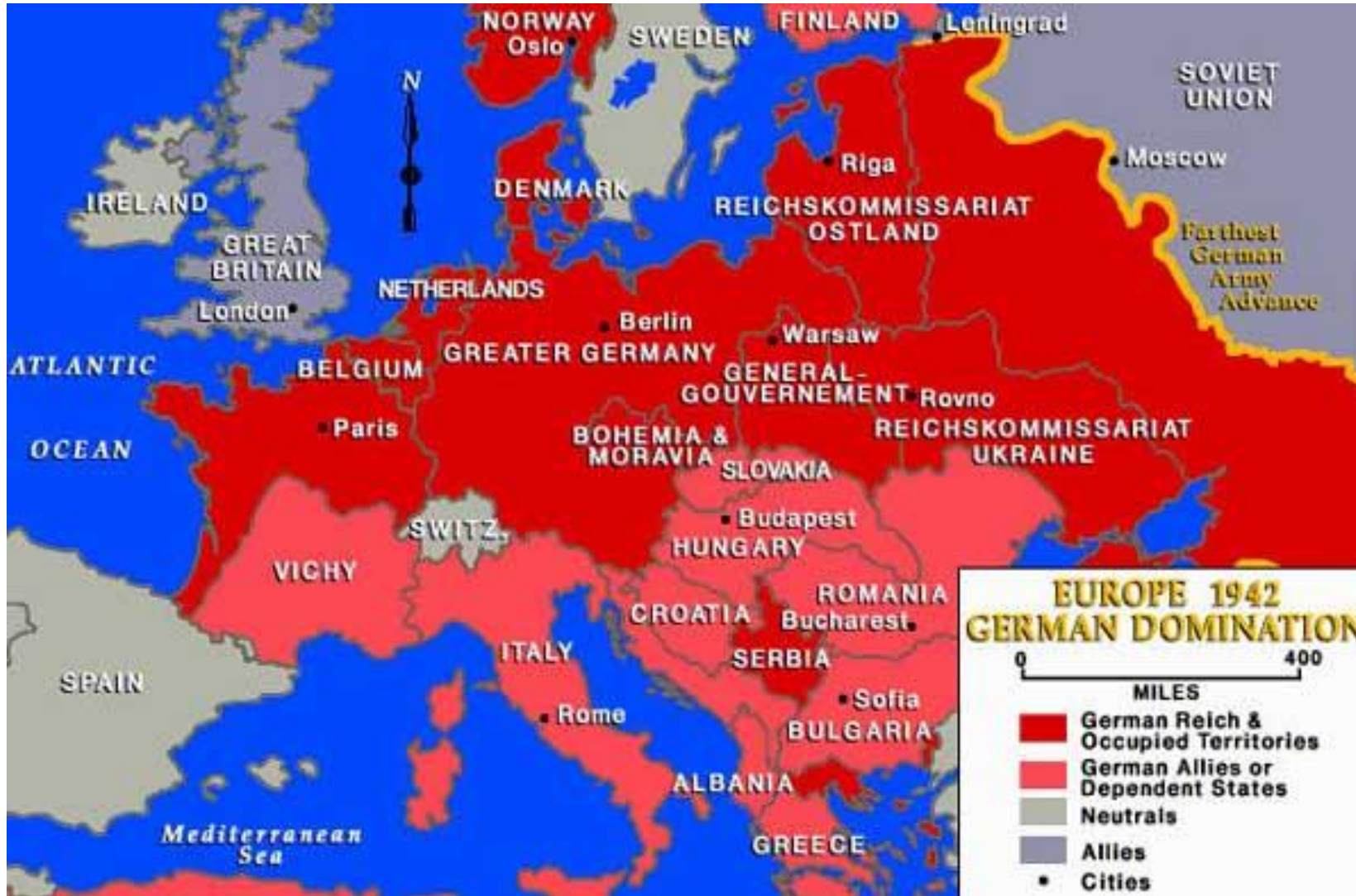
Sir William Stephenson

Adolf Hitler

การแผ่ขยายอิทธิพลของนาซีเยอรมัน สงครามโลกครั้งที่ ๒

นายอินทร์ ผู้ปิดทองหลังพระ

นักรบใด ใจมั่น พลันเรงร่า

ถ้วนทหาร ปรารภนา เป็นเช่นเขา

สู้สุดฤทธิ์ ในกิจ ทั้งหนักเบา

ยอมรับเอา ด้วยมโน อันโอฬาร

เป็นเกลอกับ ทุกข์กล้า แสนสาหัส

อันตราย สารพัด ไม่น่ายหน้า

ถึงขามจิต โลहितชัย กับพสุธา

ใจเย็นได้ ไม่ว่า หวันพะวง

แลเห็นความ ลำเค็ญ เป็นประโยชน์

อันช่วงโชติ ชวลิต นำพิศวง

ตั้งจิตไว้ ไม่พรั่น ด้วยมั่นคง

และอาจอง ทะนงรัก ศักดิ์แห่งตน

ไม่ยอมลด ภายใจ ให้ต่ำต้อย

ซึ่งยศศักดิ์ อัครฐาน ศฤงคารตน

กฏอันใด แม้วางไว้ ในยามสงบ

ดำเนินตาม ที่เห็นชัด ในหัตถยา

เพื่อจะคอย ดวงตัก แม่สักหน

หมายเทิดผล คือความดี ที่ศรัทธา

ป้องเคารพ ชูเชิด ให้เจิดจ้า

ว่าเป็นภา-ระเลิศ ประเสริฐจริง.

วิลเลียม เวิร์ดส์เวิร์ธ

มีผู้อ้างว่ามนุษยชาติจะพัฒนาก้าวหน้าขึ้นไปได้ ก็ฝากอยู่ที่ต้องมีการ
ทำทนายว่าทั้งบุคคลและประชาชาติต้องยึดมั่นในอุดมการณ์อย่างหนึ่งอย่างใด แล้ว
มีการต่อสู้เพื่ออุดมการณ์นั้นๆ. นักทฤษฎีบางคนไปไกลยิ่งกว่านี้อีก โดยโทษว่า
ประเพณีกรรมตามสัญชาตญาณเป็นต้นเหตุผลักดันให้มีการฆ่าแกงกันอย่างชานานหนัก
ที่อุบัติขึ้นเป็นระยะๆ ที่เราเรียกว่า “สงคราม”. ความเห็นดังนี้มีมูลหรือไม่
ประการใด เป็นเรื่องที่นักจิตวิทยาและนักประวัติศาสตร์จะต้องพิจารณาศึกษา.
อย่างไรก็ตาม สิ่งที่จับจิตแทงใจข้าพเจ้าที่สุด คือข้อที่ว่ามนุษยชาติมีศัตรูที่น่า
เกรงขามที่ต้องเผชิญอยู่แล้ว . . เช่นความอดอยากยากจน โรคภัยไข้เจ็บและ
ความไร้การศึกษา . . และในการต่อสู้ในสาเหตุเหล่านี้ ทุกคนย่อมจะมีโอกาสดี
ได้รับความอิมใจและชื่อเสียงอย่างทั่วถึงกัน.

เซอร์ วิลเลียม สตีเฟนสัน

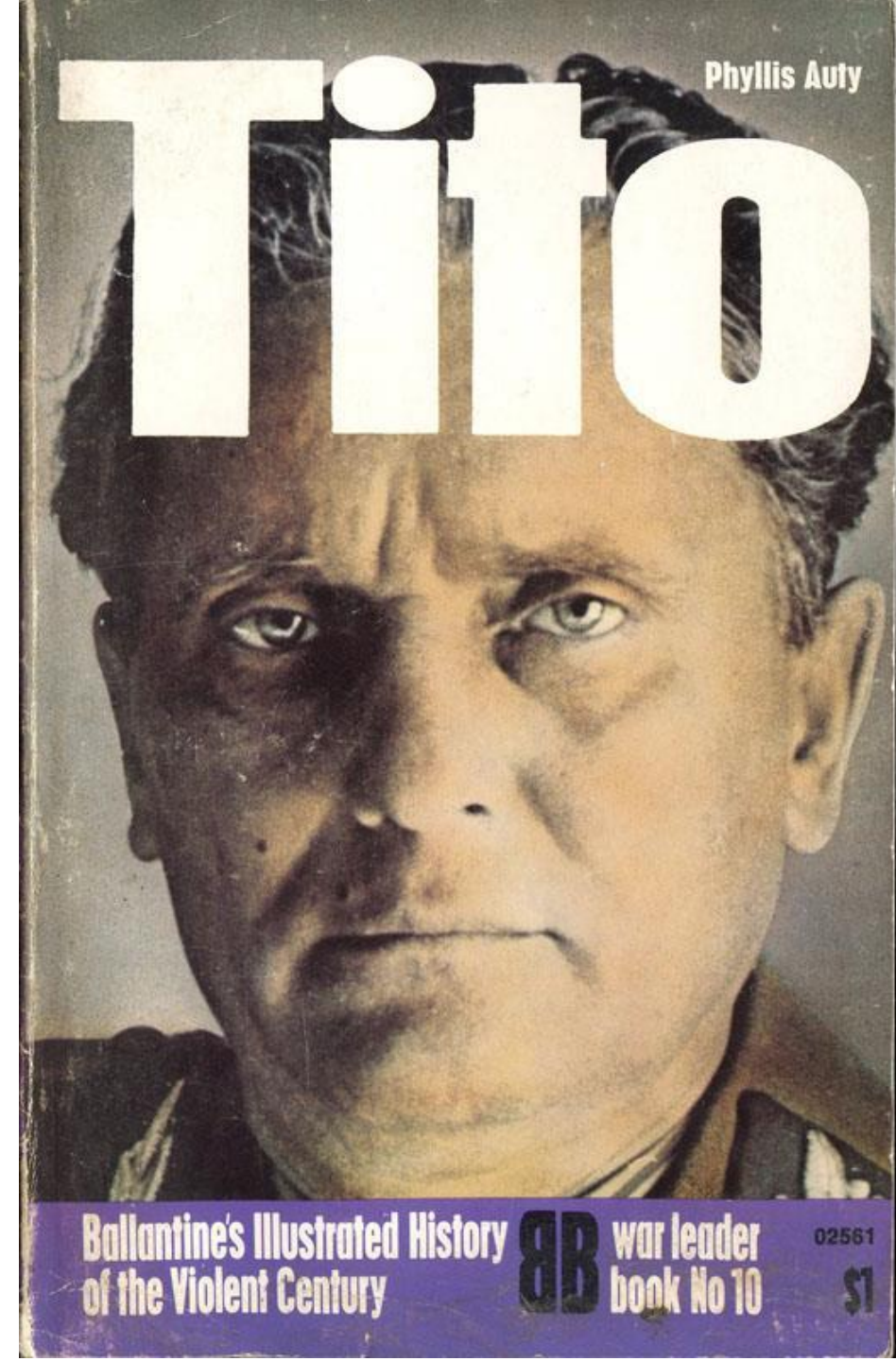

การปิดทองหลังพระนั้น เมื่อถึงคราวจำเป็นก็ต้องปิด
ว่าที่จริงแล้วคนโดยมาก ไม่ค่อยชอบปิดทองหลังพระกันนัก
เพราะนึกว่าไม่มีใครเห็น แต่ถ้าทุกคนพากันปิดทองแต่ข้างหน้า
ไม่มีใครปิดทองหลังพระเลย พระจะเป็นพระที่งามบริบูรณ์ไม่ได้

พระบรมราโชวาทของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๐๖)

ตีโต

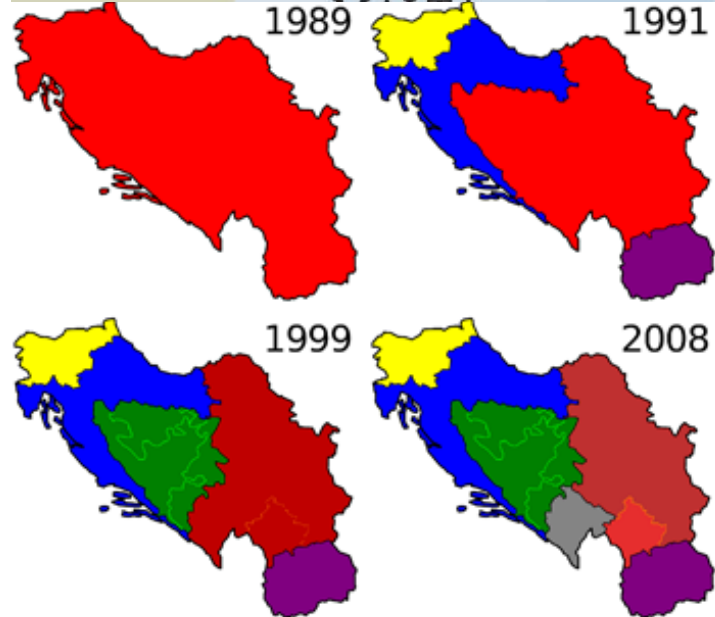
Jozip Broz Tito

7 May 1892 – 4 May 1980

สหพันธ์สาธารณรัฐ ยูโกสลาเวีย

- สโลเวเนีย
- โครเอเชีย
- บอสเนียและเฮอร์เซโกวีนา
- เซอร์เบีย
- มอนเตเนโกร
- มาเซโดเนีย

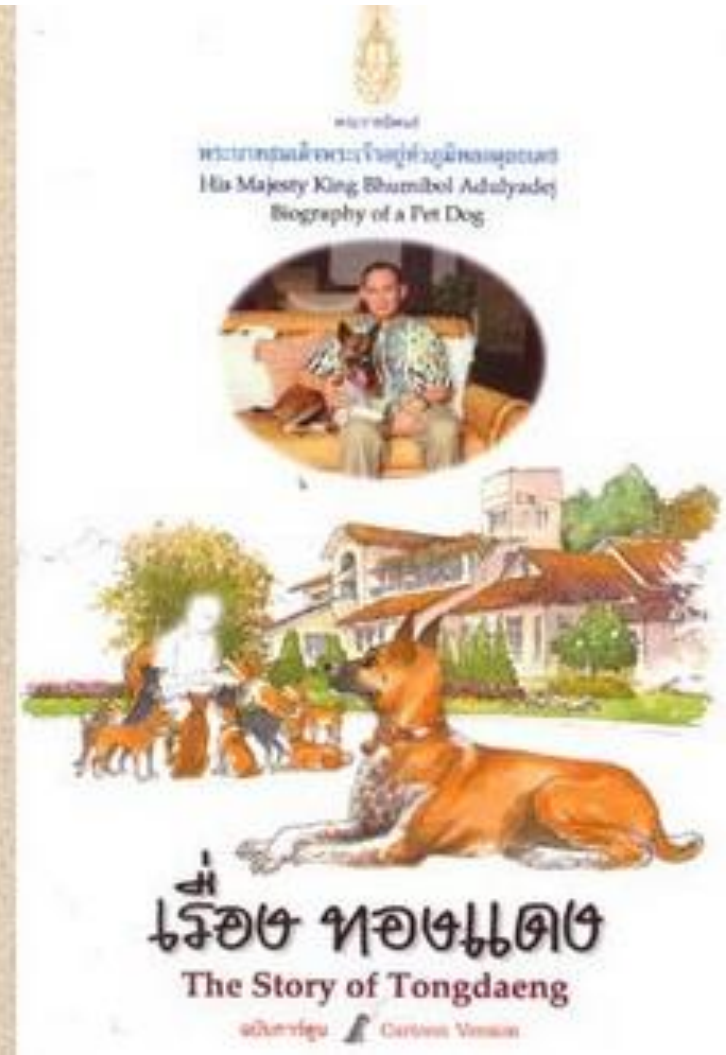
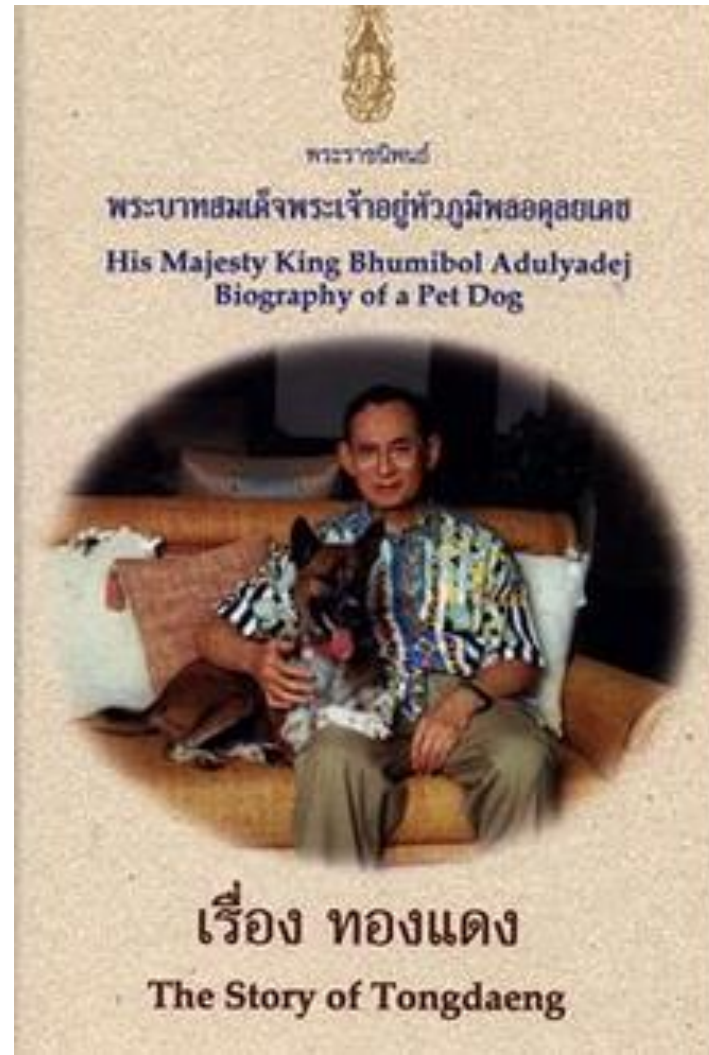
คนมักเปรียบพระองค์เป็นประทีปแก้ว
เป็นร่มโพธิ์ม่วงแผ้วแผ่สาขา
เป็นสายฝนเป็นสายธารความเมตตา
เป็นแสงสุริยาส่องแผ่นดิน

แต่ทรงเปรียบพระองค์เป็น "แมลงหวี่"
ตัวเล็กเล็กเร่งรีแก้ปัญหาสิ้น
ใครโยนกลองไปมาไม่ยลยิน
กลับรีบบินตอมตาข้างไม้พุ่มพริ้ง

เป็นเรื่องราวจากนิทานยากกับตา
สะท้อนพระปัญญาอันนำทาง
อุปสรรคยิ่งใหญ่ไม่คำนึง
เป็นความกล้าสุดลึกซึ่งช่วยคนไทย

พระราชนิพนธ์ เรื่องทองแดง

แสดงความรักผูกพันลึกซึ้ง
ความเมตตาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ทรง
มีต่อทองแดง

จากวังทองกลางสู่วังสวนจิตรฯ

วันที่ทองแดงมาเฝ้าฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทองแดงร้องไห้ตลอดทางที่มาจากวังทองกลาง อาจเป็นเพราะคิดถึงแม่ หรือว่าเหว่เพราะยังเด็กมาก แม้ผู้นำมาจะได้ป้อนนมและขนมก็ไม่หยุดร้อง แม่อุ้มไว้บนตักหรืออุ้มเดินไปมา ทองแดงก็ยังไม่หยุดร้อง แต่น่าประหลาดที่เมื่อถวายเป็นตัวแล้ว ทองแดงก็หยุดร้อง แล้วคลานเข้ามาซุกที่พระเพลาเหมือนจะฝากชีวิตไว้กับพระองค์ และหลับสนิทอย่างหมดกังวล คลายความหวาดกลัวและความว่าเหว่ทั้งหมด

ภาษาที่ทรงใช้กล่าวถึงทองแดง

ทองแดงนี้เป็นหมาเทศเพราะมาจากเทศบาลแท้ ๆ นี่แท้ ๆ เกิดในเทศบาล คือว่าตอนที่เค้าจับๆ สุนัขไปแล้วก็มีคนที่ถือตัวว่าถือว่าเป็นเจ้าของเค้า อยู่ในซอยก็ไปที่เทศบาล เอาคืนมา เมื่อเอาคืนมาได้ แม่ของทองแดง ทองแดงยังไม่เกิดแม่ของทองแดงมาด้วยแถมมา ทองแดงนี้เป็นหมาเทศพันธุ์แท้ พันธุ์แท้ ๆ ที่เดียว แต่ว่าทองแดงนี้เป็นต้นตำรับของหมาต่างประเทศที่มาเกิด 7 ตัว เค้า 7 ตัวนี้พ่อก็เป็นชาวต่างประเทศ แม่ก็เป็นชาวต่างประเทศ แต่ลูกเป็นหมาเทศ

๔ ธันวาคม ๒๕๔๔

“หมาเทศ”

ภาษาที่ทรงใช้กล่าวถึงทองแดง

- ถวายตัว
- ให้เป็น “แฟน”
- คู่หม้าย
- หมอบเข้าฝ้าฯ
- คุณนายแดง

พระราชานุกิจในรัชชกาลที่ ๘

- เรื่องพระราชานุกิจกรุงรัตนโกสินทร์

พิมพ์ในการพระราชกุศล ๑๐๐ วัน พระบรมศพพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล ๒๐ กันยายน ๒๔๘๙

- พระราชานุกิจขณะประทับในประเทศไทย เมื่อเสด็จนิวัติพระนคร พุทธศักราช ๒๔๘๘-๒๔๘๙

เมื่อข้าพเจ้าจากสยามมาสู่สวิทเซอร์แลนด์

- พระราชทานลงพิมพ์ใน **วงวรรณคดี** สิงหาคม ๒๔๙๐
- เป็น “บันทึกประจำวันที่ยื่นไว้ก่อนและระหว่างวันเดินทางจากสยามสู่สวิทเซอร์แลนด์”
- วันที่ ๑๖ - ๒๒ สิงหาคม ๒๔๘๙

ช่วงเวลาในหนังสือ

- เรื่องพระราชานุกิจในรัชชกาลที่ ๘

พระราชานุกิจระหว่างวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๔๘๘

ถึง ๙ มิถุนายน ๒๔๘๙

- เมื่อข้าพเจ้าจากสยามมาสู่สวีทเซอร์แลนด์

บันทึกส่วนพระองค์ระหว่างวันที่ ๑๖ - ๒๒ สิงหาคม ๒๔๘๙

รัชกาลที่ ๘

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

ทรงพระราชนิพนธ์

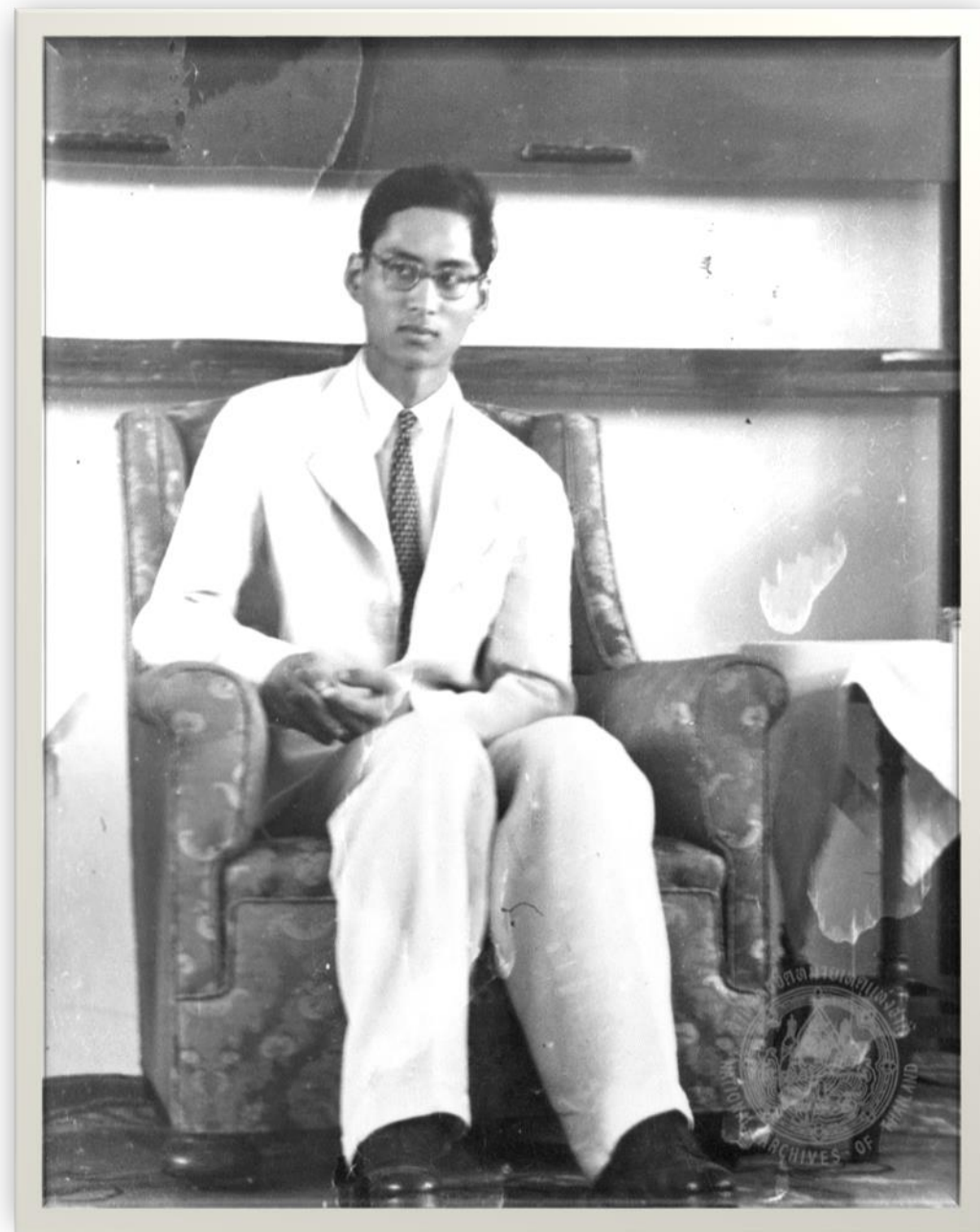
ตามปกติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศตื่นเวลาเช้าระหว่าง ๘.๓๐ น. ถึง ๙.๐๐ น. นอกจากทรงมีพระราชกิจบางอย่าง เช่นเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมกรมกองทหารหรือสถานที่อื่น ๆ ก็ตื่นบรรทมเวลาย่ำรุ่งหรือก่อนย่ำรุ่ง

เมื่อสร่งและแต่งพระองค์แล้ว เสด็จมายังห้องพระบรรทมสมเด็จพระอนุชาและสมเด็จพระราชชนนีก่อน แล้วจึงเสด็จเสวยเครื่องเช้าพร้อมกันที่มุขพระที่นั่งด้านหน้า เวลาราว ๙.๐๐ น. ถึง ๙.๓๐ น. บางวันทรงพระอักษร (หนังสือพิมพ์) ก่อนเสวย เสวยเสร็จแล้วเสด็จทรงพระอักษรหรือดรัสเรื่องต่าง ๆ กับสมเด็จพระราชชนนี

เวลา ๑๐.๐๐ น. ถึง ๑๐.๓๐ น. ราชเลขานุการในพระองค์เฝ้าถวายหนังสือราชการทุกวันอังคารและวันศุกร์ ถ้ามีงานพระราชพิธี ก็เสด็จพระราชดำเนินตามกำหนด

เวลา ๑๑.๐๐ น. ทรงปฏิบัติพระราชกิจบ้าง ทรงสำราญพระราชอิริยาบถบ้าง สลับเปลี่ยนกันเป็นวัน ๆ ดังนี้ คือ

๑. ทรงศึกษาภาษาไทยและพระพุทธศาสนา
๒. ข้าราชการในกระทรวงและกรมต่างๆ ผลัดกันเข้าเฝ้า

“...ไม่ช้ายอตเขาก็โผล่พ้นเมฆโดยไม่มีโมเซส

ฝูงชนต่างซีมเซา โศกสลด

โยชวาเดินสู่ดินแดนที่พระเจ้าทรงให้คำมั่นว่าจะเป็นที่พักของชาวยิว

ด้วยใบหน้าเคร่งขรึมและซีดหมอง

เพราะเป็นผู้ที่พระเจ้าได้ทรงเลือกไว้แล้ว...”

อัลเฟรด เดอ วินยี นักเขียนฝรั่งเศส

(เจ้านายเล็ก ๆ - ยุวกษัตริย์)

วงวรรณคดี
สิงหาคม ๒๔๙๐

หน้า 262

19

19

วงวรรณคดี

บัญชีเรื่อง

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับสมเด็จพระสังฆราช

โดยพระบรมราชานุญาตพิเศษเฉพาะวงวรรณคดี หน้าพิเศษ
“เมื่อข้าพเจ้าจากสยามมาสู่สวิทเซอร์แลนด์”

... .. พระราชนิพนธ์ ๓

เดือนเมษมภัย องค์ ๓๕

เพลงกล่อมเด็ก สมเด็จพระยาตากษานเรนทร ๒๒

อภิเสก ป.ธ. คำศัพท์ ๒๗

ผู้มาด้าย กุณฑล ๔๐

ELEGY IN A COUNTRY CHURCH-YARD, GRAY

รำพึงในป่าช้า พระยาอุปทิศที่ปลงศพ ๔๓

ห้องคำร้อง หม่อมราชวงศ์ สุนทรชาติ สวัสดิ์ทิพย์ ๔๓

ในวงวรรณคดี ๔๖

การคัดลอกเรื่องจาก 'วงวรรณคดี' พึงได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษร

สิงหาคม ๒๔๙๐

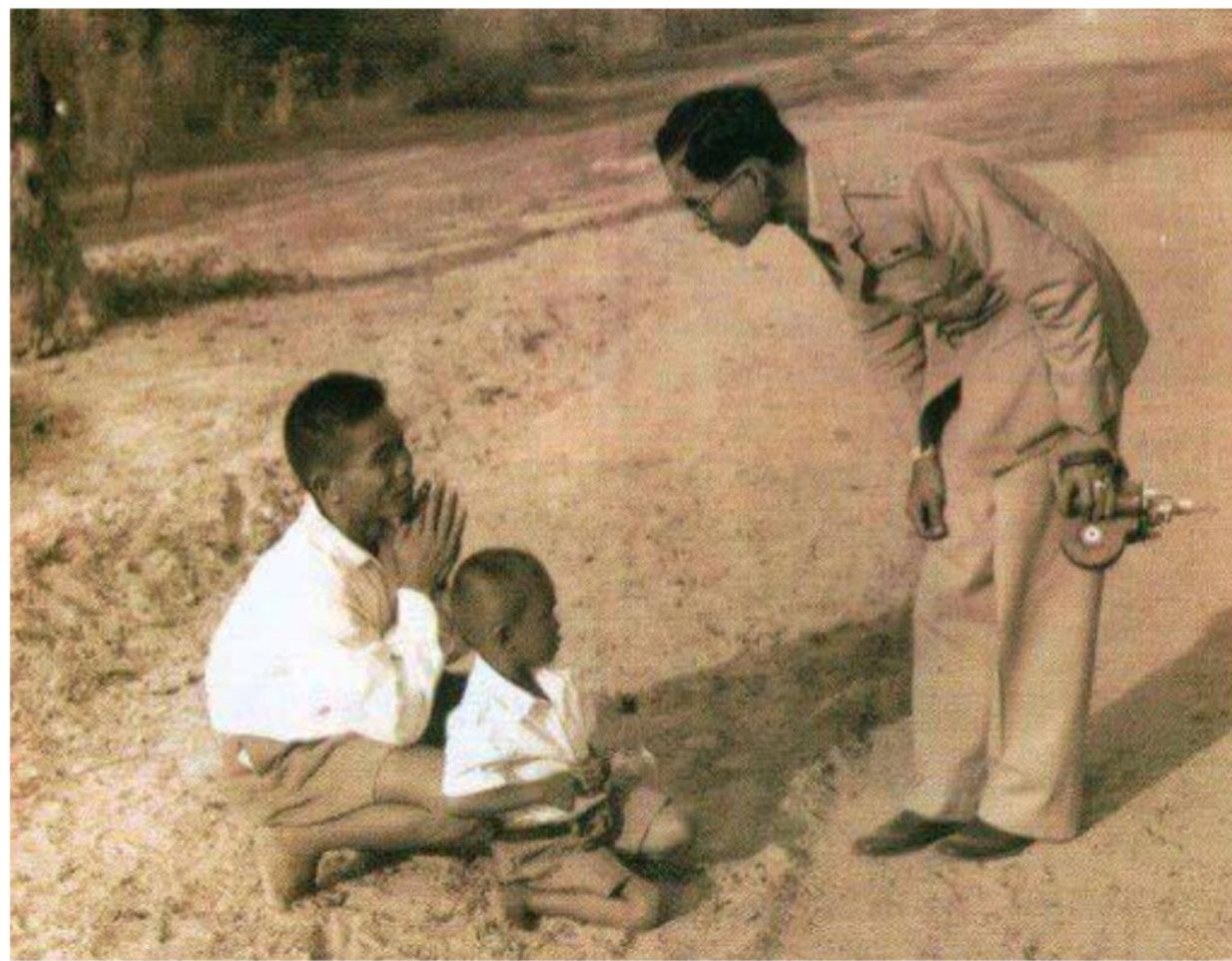
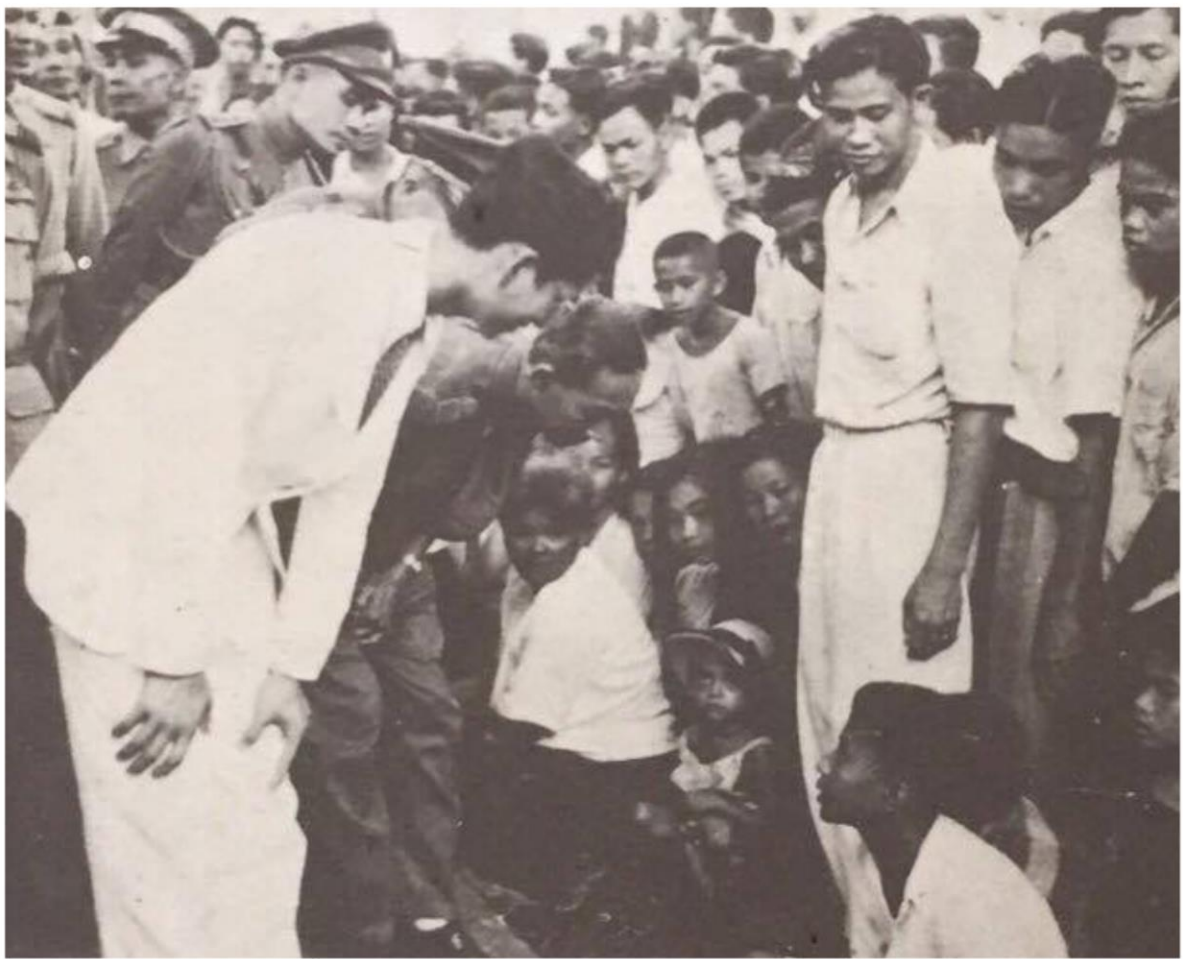
ราคา ๓ บาท

19

๑.๖๓

เกินว่าดีรถของเราจะไปทับแข่งทับขาใครเข้าบ้าง รถเด่นผ่าฝูงคนไปได้อย่างช้า
ที่สุด ถึงวัดเบญจมพิตร รถเด่นเร็วชนโตบ้าง ตามทางที่ผ่านมา ได้ยินเสียงใคร
คนหนึ่งร้องขึ้นมาดัง ๆ ว่า “อย่าละทิ้งประชาชน” อยากจะร้องบอกเขาลงไปว่า
ถ้าประชาชนไม่ “ทิ้ง” ข้างเจ้าแล้ว ข้างเจ้าจะ “ละทิ้ง” อย่างไรได้ แต่รถ
วิ่งเร็วและเคยไปไกลเสียแล้ว

... ได้ยินเสียงใครคนหนึ่งร้องขึ้นมาดัง ๆ ว่า **“อย่าละทิ้งประชาชน”**
อยากจะร้องบอกเขาลงไปว่า ถ้าประชาชนไม่ “ทิ้ง” ข้างเจ้าแล้ว
ข้างเจ้าจะ “ละทิ้ง” อย่างไรได้...

“จะสบความสุขสันต์สำคัญที่ใจ
เฝ้าแต่ยิ้มสู้ไปหัวใจชื่นบาน”

